

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Alia argumenta solvuntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

§. IV.

Alia argumenta solvuntur.

Contra secundam conclusionem, in qua statuitur, obiectum formale terminativum divinæ voluntatis esse etiam bonitatem divinam & increatam, non verò bonum ut sic, ut abstrahens à creatura & increato arguitur primo. Obiectum aliquod terminativum alicuius potentie, continere debet omnia objecta particularia quæ possunt ab illa attingi, & de illis prædicari, ut patet institutione facta in omnibus potentiis, & habitibus. Sed divina bonitas non habet illas conditiones, illam enim non continet creaturas, ad quas divina voluntas se extendit, nec de illis prædicatur, bene autem ratio boni ut sic, ut abstrahens à creatura & increato: Ergo hæc, & non illa, est obiectum aliquod terminativum voluntatis divinæ. Ad id potest, quod ratio boni ut sic, est prior bonitate divinæ & increata, utpote magis abstracta & universalis.

Respondeo distinguendo Majorem, debet continere omnia objecta particularia, continentia formalia, aut eminentia: concedo Majorem: continentia determinate formali, nego Majorem. Similiter distinguo Minorem: Bonitas divina non continet bonitatem creatam, continentia formali, & eminentia causalium, & eminentia, nego. Cum enim sit prima causa, & prima mensura totius bonitatis creatæ & participatæ à rebus, eminentissimo & actualissimo modo continet omnne bonum creatum ad quod divina voluntas se extendit.

Ad illud quod subjungitur, nempe quod obiectum formale debet prædicari de omnibus objectis materialibus, etiam distinguendum est, debet prædicari, vel in recto, vel in obliquo, concedo: in recto semper, nego. Ut constat in Theologia, cuius obiectum formale adæquatum est Deus sub ratione Deitatis, qui tamen non prædicatur in recto, sed tantum in obliquo, de Angelis & hominibus, aliisque objectis materialibus ab ipsa consideratis.

Ad aliud quod additur, licendum est, quod ratio boni ut sic non est prior bonitate divinæ, prioritate perfectionis, sed tantum prioritate prædicationis. Quando enim præcipuum analogatum continet perfectionem omnium aliorum, ratio communis non est perfectior illo, ut patet in sano cuius ratio communis non est prior, nisi tantum prædicatione nominis, quia scilicet prædicatur de omnibus analogatis. Ratio autem obiecti voluntatis divinæ, debet esse prima prioritate perfectionis, quia bonum, in quantum perfectum, terminat actum voluntatis, non autem in quantum abstractum.

Arguitur secundo contra eandem conclusionem. Voluntas divina vult & amat creaturas, non solum quatenus sunt in Deo, & pro ut in divina bonitate continentur, sed etiam ut sint in se ipsis; ut enim docet D. Thomas hic art. 3. ad 4. voluntas fertur ad ipsas res ut sunt in seipsis. Ergo creaturæ ratione sui terminant divinam voluntatem, & non solum ratione bonitatis divinæ; & consequenter ratione sui pertinent ad eius obiectum formale terminativum.

Respondeo concessio Antecedente, negando Consequentiam. Licet enim Deus non solum velit & amet suam bonitatem, sed etiam creaturæ.

Tom. I.

Aras secundum ultimas illarum differentias; non tamen amat illas propter seipsas, nec propter creatam bonitatem quam in se habent, sed propter bonitatem increatam quæ ab eis participatur, sicut licet illas cognoscat in seipsis distincte, & in particulari, non tamen immediate, sed mediante essentia divina in qua tanquam in causa, eminentissimo, & perfectissimo modo continentur, ut in Tractatu de scientia Dei fusè declaravimus.

Arguitur tertio: Fides, spes, charitas, sunt participationes cognitionis & amoris divini; & tamen, etsi earum obiectum formale motivum sit divinum, non tamen illarum obiectum formale terminativum. Nam fides v. g. ex motivo divinæ revelationis credit non solum mysterium Trinitatis & Incarnationis, sed etiam carnis Resurrectionem. Et charitas ex motivo divinæ bonitatis, non solum diligit Deum, sed etiam creaturas: Ergo idem de divina cognitione, & volitione dici debet.

Respondeo negando Antecedens, quantum ad secundam partem: nam in virtutibus Theologicis, non solum ratio motiva, seu *sub qua*, sed etiam ratio *qua*, seu terminativa, debet esse divina formaliter; quia ratio *qua* & *sub qua* debent inter se proportionari. Unde obiectum formale terminativum fidei, est Deus sub ratione primi veri, & obiectum formale terminativum charitatis, Deus sub ratione summi boni, non verò aliquid abstrahens a Deo & creaturis. Neque obstat quod fides se extendat ad mysteria creata, & charitas ad dilectionem proximi; quia talia objecta non attingunt nisi in ordine ad Deum & ratione habitudinis, quam dicunt ad illum, & nisi quatenus in eis aliquid divinæ veritatis aut bonitatis relucet.

Arguitur quarto contra ultimam conclusionem. Si creaturæ essent obiectum materiale terminativum divinæ volitionis, sequeretur quod volitio Dei libera, à creaturis dependeret, & quod ex creaturis aliqua perfectio Deo accresceret: Utrumque est falsum, ut patet: Ergo &c. Sequela Majoris, quantum ad primam partem, probatur. Illud dependet ab alio quod sine illo nequit existere. Sed si creaturæ sint obiectum materiale divinæ volitionis, amor Dei liber, absque creaturis dilectis existere non potest: Ergo ab illis dependet. Secunda etiam pars suadetur. Quælibet potentia perficitur per hoc quod se extendat ad objecta particularia, ut patet in scientia, quæ tanto est perfectior, quanto ad plura objecta particularia & materialia se extendit. Ergo si creaturæ sint obiecta materialia & secundaria divinæ volitionis, amor divinus per extensionem ad illas perficietur: & sic ex creaturis aliqua perfectio Deo accrescet.

Respondeo negando sequelam Majoris, quantum ad utramque partem. Ad probationem primæ, nego Majorem: quod enim unum non possit existere sine alio, non semper oritur ex dependentia sed quandoque ex sola connexionem, ut constat in relativis, quorum unum sine alio nequit existere; & tamen unum ab alio non dependet, cum sint simul cognitione & natura. Contra etiam in divina omnipotentia, quæ non potest existere sine possibilitate creaturarum, & tamen non dependet ab illis, ac proinde ex eo quod amor liber efficac creaturarum, sub ratione amoris liberi sine creaturis non detur, male colligitur dependentia illius à crea-

CCc

à crea-

Disp. 2.
Art. 3.
§. 2.
27.

28.

29.

30.

à creaturis existentibus, aut futuris. Ad probationem secundæ partis, distinguo Antecedens: quælibet potentia perficitur per extensionem ad objecta particularia; quando in objecto primario non relucet infinita perfectio, concedo: quando relucet, nego: Cum igitur in objecto primario divinæ voluntatis, reluceat summa & infinita perfectio, non potest perfici ex amore creaturarum, & extensione ad objecta materialia & secundaria.

31. Instabis: In objecto specificativo voluntatis creatæ, omnis ratio bonitatis reperitur; ejus enim objectum specificativum est bonum ut sic, quod continet omnem bonitatem creatam & increatam, & tamen hoc non tollit, quin per extensionem ad objecta materialia & secundaria perficiatur: Ergo similiter, etsi in objecto specificante voluntatem divinam, contineatur omnis perfectio, hoc non obstabit, quin ei ex amore creaturarum, aliqua perfectio possit accrescere.

32. Respondeo concedendo Antecedens, & negando Consequentiam, & paritatem. Ratio, discriminis est, quia licet bonum in communi, quod est objectum specificativum voluntatis creatæ, contineat omnem perfectionem suorum particularium objectorum, continet tamen illam solum confuse, & imperfectè, non verò actu, distinctè, & perfectè; & ideo acquirit novam perfectionem ratione sui actus novi, & ex eo quod de novo, expressè, & directè ad particulari objectum terminatur. In divina verò voluntate secus contingit, quia divina bonitas actualissimè & eminentissimè modo continet omnem rationem bonitatis; imò bonitates creatas perfectiori modo continet, quam in ipsis creaturis reperiantur. Unde ex eo quod divina voluntas ad ipsam divinam bonitatem terminetur, habet omnem excogitabilem perfectionem intra lineam voluntatis, & consequenter ex eo quod ad creaturas terminetur, nulla ei accrescit perfectio.

33. Arguitur ultimò contra eandem conclusionem. Creaturæ nõ possunt terminare divinam volitionem: Ergo neque esse ejus objectum materiale terminativum. Consequentia patet, Antecedens probatur. Quod non est bonum, non potest terminare volitionem divinam, sicut quod non est visibile, non potest actum potentie visivæ terminare; & similiter de aliis objectis cujuscumque potentie, vel habitus: Sed creaturæ non sunt bonæ ante volitionem divinam, cum illa sit causa virtus bonitatis & perfectionis in rebus, ut supra retulimus ex D. Thoma: Ergo nequeunt illam terminare.

34. Respondeo negando Antecedens, ad cuius probationem, distinguo Majorem. Quod non est bonum in aliquo priori *in quo*, non potest terminare divinam volitionem, concedo. Quod non est bonum, solum pro aliquo priori natura & instantis *à quo*, nego. Similiter distinguo Minorem: creaturæ non sunt bonæ ante divinam volitionem, si *ante* dicat prioritatem instantis *à quo*, concedo: si dicat prioritatem instantis *in quo*, nego.

Explicatur: Sicut si potentia visiva esset efficax ad faciendum suum objectum, etsi pro priori *à quo* non intelligeretur objectum existens ante visionem, quia tamen poneretur in re. in eodem instanti in quo fieret ipsa visio, tanquam terminus ejus, illa tunc esset necitativa intuitiva, quia terminaretur ad rem ut existentem. Ita similiter dicendum est de volitione divina: licet enim illa præ-

A supponatur prioritate *à quo* ad bonitatem creatam quam causat, hoc tamen non impedit quin ad illam possit terminari; quia ad hoc sufficit, quod talis bonitas ponatur, in rebus, pro eodem signo, & instanti *in quo*.

Vel secundò respondeo, quod sicut in intellectu distinguitur dictio & contemplatio: dictio tanquam faciens verbum, contemplatio verò intelligens in verbo dicto objectum. Ita in voluntate divina potest distingui, quod sit productiva bonitatis creatæ, & quod sit volitiva illius; & prima ratio præsupponitur ut faciens objectum, secunda verò ut amans objectum jam factum: quia etsi utraque ad voluntatem pertineat, non tamen eodem modo, sicut de dictione & contemplatione respectu intellectus, communiter docent Philosophi in libris de anima.

ARTICULUS II.

An Deum diligat se necessario, non solum quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium?

SUPpono primò, quod amor alicujus objecti duobus modis potest dici & esse necessarius. Primò quoad specificationem, quando scilicet voluntas est ad illud ita determinata, ut non possit illud odio habere, sed si in illud tendat, debeat in illud ferri per actum prosecutionis seu amoris: qualiter voluntas nostra est determinata ad bonum ut sic, & ad beatitudinem in communi. Alia dicitur necessitas quoad exercitium, quando scilicet voluntas ita est determinata circa aliquod objectum, ut non possit ab illius amore cessare: quo pacto Beati necessitantur in patria, ad Deum semper & continuò diligendum.

Suppono secundò, quod Deus suam bonitatem diligit necessario, saltem quoad specificationem; cum enim in illa nulla ratio mali seu inconvenientis proponi possit ab intellectu divino, si aliquem actum voluntatis eliciat circa illum, debet esse actus amoris & prosecutionis. Solum ergo restat difficultas, utrum etiam eam diligit necessariò quoad exercitium? & an ratio qua D. Thomas utitur hic art. 3. efficaciter id ostendat?

§. I.

Duplici conclusione utraque difficultas resolvitur.

Dico primò, Deum propriam bonitatem diligere necessariò, utraque necessitate: id est, & quoad specificationem, & quoad exercitium.

Probatur conclusio, Primò quia Spiritus Sanctus procedit ex amore divinæ bonitatis: Atqui processio Spiritus Sancti non est contingens, sed omnino necessaria; Ergo & amor divinæ bonitatis.

Secundò, Deus necessariò & essentialiter est beatus: Sed amor bonitatis divinæ ad beatitudinem Dei requiritur: Ergo talis amor est omnino necessarius in Deo.

Tertiò, Omnis perfectio quæ in creaturis reperitur, si imperfectionem in suo conceptu essentialiter non dicat, convenit Deo: aliàs summè perfectus essentialiter non esset. Sed amor bonitatis divinæ in creatura intellectuali invenitur, & in suo conceptu formali nõ dicit imperfectionem: Ergo essentialiter convenit Deo, & consequenter non potest